

Бицька Н.З.,
Чайковський Я.І.

РОБОТА ОЩАДНОГО БАНКУ ІЗ ЗАЛУЧЕННЯ КОШТІВ

Провідне місце у перехідному періоді економіки України до ринку належить фінансово-кредитній системі. Від ефективності й безперебійності функціонування кредитно-фінансового механізму залежить не лише своєчасне отримання коштів окремими господарськими одиницями, а й темпи економічного розвитку країни в цілому.

Центральною ланкою цього механізму в сучасній економіці виступають банки. З огляду на це питання комерційного банку на сучасному етапі досить актуальне і йому приділяється значна увага економічної науки. Один із найголовніших складових елементів діяльності банку — вивчення його ресурсної бази.

Ресурси банку — це сукупність коштів, що перебувають у розпорядженні банку і використовуються ним для кредитних та інших активних операцій. Банківські ресурси поділяються на власні й залучені.

Основа діяльності банку складають залучені кошти, оскільки саме вони визначають розмір кредитних вкладень. Це, у свою чергу, потребує удосконалення економічного аналізу залучених коштів комерційного банку.

До основних завдань аналізу залучених коштів належать:

- 1) оцінка динаміки і структури залучених коштів у загальному банківському капіталі;
- 2) визначення динаміки і структури рахунків вкладників та залишків на рахунках за видами;
- 3) аналіз оборотності й стабільності вкладів та виявлення впливу факторів на ці показники;
- 4) порівняльна характеристика діяльності відділень, філій, агентств із залучення коштів;
- 5) підготовка рекомендацій щодо поліпшення роботи банку з операцій, пов'язаних із залученням коштів.

Для виконання поставлених завдань, на нашу думку, банку слід провести такі етапи аналітичної роботи комерційного банку. На першому етапі необхідно оцінити динаміку і структуру залучених коштів банку в загальному обсязі банківських ресурсів, їх тенденцію та напрямки здійснення у відповідності з депозитною політикою. Коли питома вага залучених коштів у банківському капіталі більша за прийнятну, підвищується ризик неплатоспроможності банку. Визначення оптимальної структури банківських ресурсів — проблема, яка потребує щоденного аналізу стану банківських активів і пасивів.

Оцінку динаміки і структури залучених коштів у загальних банківських ресурсах здійснено на основі умовних даних, оформлених у таблиці 1.

Таблиця 1. Динаміка і структура залучених коштів

№ п/п	Показники	II квартал		III квартал		Відхилення		
		тис. грн.	до підсумку %	тис. грн.	до підсумку %	абсолютне	відносне, %	за структурою, %
I.	Власні джерела коштів	494,7	43,6	365,2	29,2	-129,5	-26,2	-14,4
II.	Зобов'язання банку, з них:	640,9	56,4	886,9	70,8	+246	+38,4	+14,4
	1. Залучені кошти	571,9	50,4	657,5	52,5	+85,6	+15,0	+2,1
	а) вклади і депозити	517,4	45,6	568,9	45,4	+51,5	+10,0	-0,2
	б) кошти на поточних і розрахункових рахунках	48,5	4,3	86,9	6,9	+38,4	+79,2	+2,6
	в) поточні рахунки у ВКВ	5,7	0,5	1,4	0,1	-4,3	-75,4	-0,4
	г) операції з цінними паперами	0,3	0,03	0,1	0,01	-0,2	-66,7	-0,02
	д) кошти в розрахунках	0,01	—	0,2	0,01	+0,19	+19	+0,01
	2. Позичені кошти							
	а) кредиторська заборгованість	69,1	6,1	229,4	18,3	+160,3	+2,3	+12,2
III.	Усього джерел	1136	100	1252	100	+116	+10,2	—

Залучені кошти банку становлять на кінець III кварталу 657,5 тис. грн., і це дорівнює 52,5% у структурі банківських ресурсів. У порівнянні із залученими коштами у II кварталі вони зросли на 85,6 тис. грн., або на 15%. Найбільшу питому вагу зобов'язань банку становлять вклади і депозити населення — 45,4%, проте це менше у порівнянні з минулим періодом на 0,2%. Зросла і кредиторська заборгованість банку, питома вага якої у III кварталі становила 18,3%, що більше на 12,2% проти II кварталу. А залишки по ній зросли у 2,3 разу — з 69,1 тис. грн. до 229,4 тис. грн. Залишки на поточних і розрахункових рахунках теж зростали: у III кварталі сума залишку становила 86,9 тис. грн., що більше за попередній квартал на 79,2%. Однак їх питома вага у загальній структурі ресурсів несуттєва і дорівнює 6,9%, що більше на 2,6%. Інші пасиви були незначними. У цілому підвищення залучених коштів відбулося в основному за рахунок збільшення залишків на поточних і розрахункових рахунках клієнтів, оскільки при найвищій частці у структурі залучених коштів вкладів і депозитів все ж спостерігалось їх зниження.

Питома вага власних коштів становить у III кварталі 29,2% ресурсів банку і зменшилася проти II кварталу на 14,4%. Банк зацікавлений у розширенні залучених коштів, що перебувають тимчасово у його розпорядженні. Для цього банку, на наш погляд, необхідно постійно вдосконалювати старі й запроваджувати нові форми і методи залучення ресурсів, а саме: вести науково-дослідну, аналітичну роботу, активно використовувати рекламу, маркетинг, розширювати ділові контакти з клієнтами.

На другому етапі аналізу залучених коштів необхідно оцінити наявні кошти на рахунках за видами. Такі результати формують на підставі вивчення динаміки й структури вкладів і депозитів за їх розмірами і видами. Проведемо цю оцінку на основі даних таблиці 2.

Таблиця 2. Динаміка і структура вкладів та депозитів за розмірами й видами

№ п/п	Назва вкладів і депозитів	Одиниці виміру	II квартал		III квартал		Відхилення		
			фактично	%	фактично	%	абсолютне	відносне	за структурою
1.	До запитання	кількість рахунків, тис. грн.	93632	46,66	93918	46,65	+286	+0,31	-0,01
			322,47	67,16	354,13	67,91	+31,66	+9,82	+0,75
2.	Строкові (від 6 до 12 місяців)	кількість рахунків, тис. грн.	104485	52,06	104834	52,07	+349	+0,33	+0,01
			151,46	31,54	161,24	30,92	+9,78	+6,46	-0,62
3.	Цільові на дітей	кількість рахунків, тис. грн.	2562	1,28	2564	1,27	+2	+0,08	-0,01
			5,87	1,22	5,97	1,15	+0,1	+1,7	-0,07
4.	Депозити	кількість рахунків, тис. грн.	6	0,003	4	0,001	-2	-33,3	-0,002
			0,35	0,07	0,13	0,03	-0,22	-62,9	-0,04
5.	Усього	кількість рахунків, тис. грн.	200685	100	201320	100	+635	+0,32	—
			480,15	100	521,47	100	+41,32	+18,61	—

Отже, в банку залишки на вкладах становили на кінець III кварталу 521,47 тис. грн. і зросли проти II кварталу на 8,61%. Найвищими темпами росли залишки на вкладах до запитання. При залишку 354,13 тис. грн. у III кварталі приріст склав 9,82%. З усіх видів вкладів і депозитів вклади до запитання мають тенденцію вищої динамічності зростання у порівнянні з іншими видами вкладів.

У III кварталі порівняно з II відбулося зниження питомої ваги строкових вкладів на 0,62%. У структурному відношенні по строкових вкладах спостерігалися такі зміни. Залишок за ними становив на 01.10.1997 р. 161,24 тис. грн., що дорівнює 30,92% у загальному залишку вкладів, і збільшився на 6,46% у порівнянні з II кварталом.

Не мають популярності депозити, їх питома вага у залишках вкладів у III кварталі становила лише 0,03% і знизилась у порівнянні з II кварталом

на 0,04%. З і зменшивс

По ціл становив на

Вивчаю питомої ваг

ся збільшен

кількістю м

кількість зр

запитання,

ній кількос

0,01%. Що

кількості р

зросла на 2

депозитах в

Аналіз важливо д

аналіз важ

за вкладам

Проан даних табл

Табл

Види вкладів
До запитання
Строкові
Дитячі
Депозитні
Усього

Таким банку від

по них на

рігаємо р

то дані та

гається п

На н на велич

Оформи вкладу = мом абсо

на 0,04%. Залишок на депозитах станом на 01.10.1997 р. дорівнював 130 грн. і зменшився проти попереднього періоду на 62,9%.

По цільових вкладах на дітей істотних змін не відбулося, їх залишок становив на 01.10.1997 р. 5,97 тис. грн., що дорівнює 1,15% у всіх вкладах.

Вивчаючи структуру вкладів за їх видами, необхідно звернути увагу на зміну питомої ваги кількості рахунків. У III кварталі 1997 року порівняно з II відбулося збільшення кількості рахунків на 635 (0,32%). Найбільшу питому вагу за кількістю мають строкові вклади — 52,07%. За період, що аналізується, їх кількість зросла на 349, що більше, ніж у II кварталі, на 0,33%. Щодо вкладів до запитання, то їх кількість зросла на 286, що більше на 0,31%. Їх частка у загальній кількості рахунків банку становила 46,65% і зменшилась у III кварталі на 0,01%. Що стосується цільових вкладів на дітей та депозитів, то суттєвих змін у кількості рахунків не відбулося. Зокрема, кількість рахунків на дитячих вкладах зросла на 2%, а їх питома вага у загальній кількості рахунків становить 1,27%; на депозитах відповідно зменшилась на 2 і 0,001%.

Аналізуючи динаміку залишків на вкладах за їх видами, на нашу думку, важливо дослідити амплітуду коливання цих залишків у межах року. Такий аналіз важливий для банку з точки зору оцінки підйому і спаду операцій за вкладами.

Проаналізуємо динаміку залишків за видами вкладів у 1997 році на основі даних таблиці 3.

Таблиця 3. Динаміка залишків за видами вкладів

Види вкладів	Залишки вкладів (у грн.) станом на:				
	01.01.1997 р.	01.04.1997 р.	01.07.1997 р.	01.10.1997 р.	01.01.1998 р.
До запитання	299251	316446	322469	354130	427343
Строкові	148496	149040	151455	161236	169093
Дитячі	5578	5851	5867	5967	6308
Депозитні	2253	887	348	134	0
Усього	455578	472224	480139	521467	602744

Таким чином, видно, що за 1997 рік і в межах II і III кварталів зокрема в банку відбувся значний спад операцій із депозитами, аж до того, що залишки по них на початок 1998 року становили 0, а по вкладах до запитання спостерігаємо різке підвищення. Що стосується вкладів на дітей і строкових вкладів, то дані таблиці 3 свідчать, що суттєвих змін по них не відбулося, а спостерігається плавне їх зростання.

На наступному етапі аналізу залучених коштів виявляють вплив чинників на величину залишку вкладу. Розрахунок проводять прийомами елімінування. Оформимо дані в таблицю 4 і, використовуючи аналітичну модель залишок вкладу = кількість рахунків × середній вклад, виявимо вплив факторів прийомом абсолютних різниць.

Таблиця 4. Вплив чинників на величину залишку вкладу

№ п/п	Показники	Умовні позначення	II квартал	III квартал	Відхилення	
					абсолютне	відносне, %
1.	Залишок вкладів, тис. грн.	Зв	480,15	521,47	+41,32	+8,61
2.	Кількість рахунків, шт.	Кр	200685	201320	+635	+0,32
3.	Середній вклад на 1 рахунок, грн.	Вп	2,393	2,59	+0,197	+8,23

1. Вплив зміни кількості рахунків:

$$Зв(Кр) = +635 \times 2,590/1000 = 1,645 \text{ тис. грн.}$$

2. Вплив зміни середнього вкладу:

$$Зв(Вп) = 201320 \times (+0,197)/1000 = 39,66 \text{ тис. грн.}$$

Отже, в результаті збільшення у III кварталі кількості рахунків на 635 (+0,32%) проти II кварталу залишок вкладів зріс на 1,645 тис. грн. Приріст середнього вкладу на майже 20 копійок забезпечив зростання його залишку на 39,66 тис. грн. На загальну суму вкладів банку, крім вищевказаних чинників, впливають і структурні зрушення за кількістю і видами вкладів. Установи Ощадбанку проводять обстеження рахунків за ознаками статі вкладників, належності їх до певних верств населення, за рівнем доходів. Такі обстеження до недавнього часу проводилися вибірково. Із запровадженням електронної системи ведення вкладних операцій є підстави для збору такої інформації про всіх вкладників. Маючи таку інформацію, на нашу думку, легше визначитись у пріоритетних напрямках роботи із вкладниками. В результаті аналізу визначають, із якими вкладниками в основному працює банк і наскільки повно він задовольняє їхні потреби.

Основними показниками оцінки діяльності банку із залучення коштів є стабільність і оборотність вкладів. Стабільність вкладів характеризується середнім терміном зберігання вкладної грошової одиниці, який визначається як відношення середнього залишку вкладів до суми кредитного обороту закладами, перемноженого на число днів у періоді:

$$\bar{t} = \bar{a}/a \times T,$$

де \bar{t} — середній термін зберігання вкладів;

\bar{a} — середній залишок вкладів;

a — кредитний оборот;

T — число днів у періоді.

Число оборотів (n) вкладної грошової одиниці, як обернений показник, визначається за формулою:

$$n = a/\bar{a}.$$

Ці показники характеризують ступінь рухомості вкладів.

В економічній літературі до важливих показників роботи ощадних банків

відносять коефіцієнти припливу визначається Коефіцієнт припливу припливу вкладів за з Відношення суми при ний період характеризу Якщо матиме міс тоді різниця між ними в періоді інфляції. К процентне відношенн до залишку вкладів на ний період мало б хар вкладників. Аналіз даних таблиці 5.

Таблиця 5. Розр

№ п/п	Показники
1.	Середній залишок вкла
2.	Приріст вкладів
3.	Обороти по вкладах: а) надходження б) видача
4.	Осідання вкладів, % (р.
5.	Вилучення коштів із рах р.3б/(р.1 + р.3а) × 100
6.	Використання вкладних р.1/(р.1 + р.3а) × 100 а
7.	Оборотність вкладів, %
8.	Середній термін зберіг гривні, днів (90 × 100/р
9.	Стабільність вкладних і операцій, % (р.4 × р.8/5

Із даних таблиці 5 3,8%, що більше у пор позитивним моментом ресурсів на 3,53%, щ рахунків вкладів. У III вкладів) становила 2.4 лом на 11,6%. Це дл користування банком них і депозитних опе

відносять коефіцієнти припливу й осідання вкладів. Абсолютний розмір припливу визначається як різниця між сумами надходження і вибуття вкладів. Коефіцієнт припливу вкладів визначається як процентне відношення суми припливу вкладів за звітний період до залишку вкладів на початок періоду. Відношення суми припливу вкладів до загальної суми надходжень за відповідний період характеризує ступінь осідання вкладів на рахунках вкладників.

Якщо матиме місце перевищення вибуття вкладів над надходженням, тоді різниця між ними означатиме відплив вкладів, що особливо характерно в періоди інфляції. Коефіцієнт відпливу вкладів повинен визначатися як процентне відношення абсолютної суми відпливу вкладів за звітний період до залишку вкладів на кінець періоду. Відношення суми вибуття за відповідний період мало б характеризувати ступінь скорочення вкладів на рахунках вкладників. Аналіз діяльності банку за показниками проведемо на основі даних таблиці 5.

Таблиця 5. Розрахунок стабільності та оборотності вкладів

№ п/п	Показники	Умовні позначення	II квартал	III квартал	Відхилення	
					абсолютне	відносне, %
1.	Середній залишок вкладів	Вз	506,00	543,15	+37,15	+7,31
2.	Приріст вкладів	ДВ	+22,72	+51,58	+28,86	+127,03
3.	Обороти по вкладах:					
	а) надходження	Вн	1398	1356	-41,83	-2,99
	б) видача	Вв	1375	1304,61	-70,41	-5,12
4.	Осідання вкладів, % $(p.2/p.3a \times 100)$	Ос	1,63	3,803	+2,17	—
5.	Вилучення коштів із рахунків вкладів, % $p.3б/(p.1 + p.3a) \times 100$	В1	72,22	68,69	-3,53	—
6.	Використання вкладних ресурсів, % $p.1/(p.1 + p.3a) \times 100$ або $(100 - p.5)$	В2	27,78	31,31	+3,53	—
7.	Оборотність вкладів, % $(p.3б/p.1 \times 100)$	Ов	271,74	240,19	-31,55	—
8.	Середній термін зберігання вкладеної гривні, днів $(90 \times 100/p.7)$	Тз	33,1	37,5	+4,4	+13,14
9.	Стабільність вкладних і депозитних операцій, % $(p.4 \times p.8/90)$	Св	0,6	1,59	+0,99	—

Із даних таблиці 5 видно, що % осідання вкладів у III кварталі становив 3,8%, що більше у порівнянні з II кварталом на 2,17%. У III кварталі 1997 року позитивним моментом виявилось збільшення частки використання вкладних ресурсів на 3,53%, що відбулося за рахунок зниження вилучення коштів із рахунків вкладів. У III кварталі обіговість вкладів (швидкість видачі грошей із вкладів) становила 2,4 разу $(13304,61/543,15)$ і знизилася порівняно із II кварталом на 11,6%. Це для банку позитивний момент, оскільки зростає термін користування банком вкладеною гривнею. У цілому рівень стабільності вкладних і депозитних операцій зріс на 0,99% і становив у III кварталі 1,59%. Це

дуже низький показник, який свідчить про невизначеність і створює для банку низку проблем.

Вивчаючи залучення банком коштів на вклади чи депозити, важливо виявити роль дрібних, середніх і великих вкладів у залучених коштах. Таке аналітичне обстеження за розмірами вкладів проводиться за матеріалами 55%-го вибіркового обстеження. Воно дає змогу розкрити, хто є основними вкладниками і які суми грошей мають вкладники. Аналіз проведемо на основі даних таблиці 6 за 1997 рік.

Таблиця 6. Аналіз вкладів за розмірами за 1997 рік

Групи за розміром та кількістю рахунків		До підсумку, %	
Дрібні, в т.ч.:	кількість рахунків	11963	99,64
	сума у гривнях	13325	43,56
до 1 грн.	кількість рахунків	9823	81,8
	сума у гривнях	2251	7,36
від 1 до 5 грн.	кількість рахунків	18404	15,02
	сума у гривнях	3722	12,17
від 5 до 10 грн.	кількість рахунків	142	1,18
	сума у гривнях	983	3,21
від 10 до 25 грн.	кількість рахунків	101	0,84
	сума у гривнях	1642	5,36
від 25 до 50 грн.	кількість рахунків	53	0,44
	сума у гривнях	1882	6,15
від 50 до 100 грн.	кількість рахунків	40	0,33
	сума у гривнях	2845	9,30
Середні, в т.ч.:	кількість рахунків	37	0,03
	сума у гривнях	7735	25,29
від 100 до 250 грн.	кількість рахунків	27	0,22
	сума у гривнях	4220	13,80
від 250 до 500 грн.	кількість рахунків	10	0,08
	сума у гривнях	3515	11,49
Великі, в т.ч.:	кількість рахунків	8	0,06
	сума у гривнях	9528	31,15
від 500 до 1000 грн.	кількість рахунків	4	0,03
	сума у гривнях	2489	8,14
понад 1000 грн.	кількість рахунків	4	0,03
	сума у гривнях	7039	23,01
Усього	кількість рахунків	12008	100
	сума у гривнях	30588	100

Отже, банк залучив дрібні вклади. На вклади мали 0,03% клієнтів. Більші вклади мали у банку залишки вкладників із дрібними сумами.

На наступному етапі аналізу показниками, поданими в таблиці 7.

Таблиця 7. Показники залучення

№ п/п	Показник
1.	Залишок вкладів і депозитів
2.	Населення, яке отримало кредит
3.	Кількість вкладників
4.	Кількість вкладників на душу населення
5.	Сума вкладу на душу населення
6.	Середній вклад на душу населення
7.	Коефіцієнт залучення

Таким чином, кількість вкладників збільшилася на 686 осіб і виросла на 1,2%. Коефіцієнт залучення населення становив 8,54%. У результаті кредитування населення станом на 01.10.1997 року становив 1,2%.

Аналізуючи рівень залучення населення на увазі, що коефіцієнт залучення населення становив 8,54%.

Установи Ощадбанку отримували доходи населення на депозити.

Прослідкуємо виконання плану за 1997 року та II і III квартали.

Отже, як видно з таблиці, виконані майже у 200% плану: у I кварталі виконано 100%; у II кварталі виконано 100%; у III кварталі виконано 100%.

Такий аналіз показує, що виконання плану або спаду за період виконання фінансової діяльності.

Отже, банк залучив до вкладних операцій 99,64% вкладників, що мають дрібні вклади. На вкладах у них було 43,56% залишків вкладів. Середні вклади мали 0,03% клієнтів. На вкладах у них було 25,29% залишків вкладів. Найбільші вклади мали у банку 0,06% вкладників, їх залишок становив 31,15%. Тому залишки вкладів збільшувалися за рахунок додатково залучених вкладників із дрібними сумами.

На наступному етапі проводять вивчення розвитку ощадної справи за показниками, поданими у таблиці 7.

Таблиця 7. Показники розвитку ощадної справи

№ п/п	Показники	II квартал	III квартал	Темп зростання
1.	Залишок вкладів і депозитів, тис. грн.	480,14	521,47	108,6
2.	Населення, яке отримує дохід, осіб	293500	293500	—
3.	Кількість вкладників, осіб	200685	201320	100,3
4.	Кількість вкладників на 1000 жителів (р.3/р.2 × 1000), осіб	683,8	685,9	100,31
5.	Сума вкладу на душу населення (р.1/р.2), грн.	1,64	1,78	108,54
6.	Середній вклад на 1 рахунок, грн.	2,39	2,59	108,38
7.	Коефіцієнт залучення коштів на вклади і депозити (р.5/р.6)	0,6862	0,6873	100,16

Таким чином, кількість вкладників на 1000 жителів у III кварталі становила 686 осіб і виросла проти минулого кварталу на 0,31%. Це відбулося за рахунок додаткового залучення вкладників на 0,3%. Водночас сума вкладу на душу населення становила у III кварталі 1,64 грн., що більше, ніж у II кварталі, на 8,54%. У результаті коефіцієнт залучення коштів на вклади і депозити станом на 01.10.1997 року становив 0,69 і зріс проти минулого кварталу на 0,16%.

Аналізуючи рівень залучення доходів населення на вклади, необхідно мати на увазі, що вкладники можуть відкривати два і більше вклади. Тому коефіцієнт залучення коштів населення на вклади може бути більш як 1.

Установи Ощадбанку розробляють прогнозні плани залучення грошових доходів населення на вклади.

Прослідкуємо виконання плану із залучення коштів населення протягом 1997 року та II і III кварталів зокрема. Для цього використаємо дані таблиці 8.

Отже, як видно з таблиці, прогнозовані показники за 1997 рік були перевиконані майже у 2,3 разу. Протягом року спостерігалось подальше виконання плану: у I кварталі було залучено у 3,3 разу більше коштів населення, ніж заплановано; у II — план недовиконано на 20,8%, а у III та IV кварталах перевиконано відповідно у 5,9 і 1,89 разу.

Такий аналіз проводиться для того, щоб відслідкувати можливість збільшення або спаду залучення коштів у ресурси банку і дотримання ліквідності фінансової діяльності.

Таблиця 8. Виконання плану залучення коштів населення на вклади (у грн.)

№ кварталу	Вклади населення		
	план	фактично	% виконання
I	5000	16647	332,9
II	10000	7915	79,2
III	7000	41327	590,4
IV	43000	81277	189,0
Усього за рік	65000	147166	226,4

Аналогічно проводять аналіз залишків на поточних і розрахункових рахунках.

Особливий інтерес мають показники, які характеризують економічність роботи мережі ощадних банків. Нині рентабельність кожного ощадного банку оцінюється за показником собівартості залучених вкладів. Для знаходження цього показника всі операції ощадного банку перераховуються за їх трудомісткістю й підсумовуються. Потім визначають питому вагу операцій за вкладами шляхом порівняння їх числа із вирахуванням підсумком. Питому вагу множать на суму всіх адміністративно-управлінських видатків ощадного банку й отримують суму видатків на вкладні операції.

Порівнюючи суми видатків на вкладні операції із середнім залишком вкладів, отримуємо показник собівартості залучення грошової одиниці.

Рентабельність ощадних банків, визначена як процентне відношення собівартості до прибутку, свідчить про завищену прибутковість установи. Показник рентабельності, вирахований як відношення витрат ощадбанків до їх доходів, найкоректніше характеризував би роботу кожного ощадного банку.

Витрати ощадбанків встановлюють на основі звітності, однак проблема виникає при визначенні доходів ощадбанків на вклади, які залежать від розміру вкладів, терміну їх зберігання і від середньої процентної ставки. Ця проблема порівняно легко розв'язується при переході усіх відділень ощадних банків на роботу з комп'ютерами.

У результаті проведеної аналітичної роботи про залучені кошти нами розроблено рекомендації щодо поліпшення роботи банку, пов'язаної з формуванням банківських ресурсів для здійснення комерційної діяльності. Отже, треба:

- 1) значно більше уваги приділяти розвитку депозитних операцій із населенням на основі впровадження нової техніки і технології банківського обслуговування фізичних осіб;
- 2) розширити обсяги строкових депозитів за рахунок використання коштів спеціального призначення;

3) увести в практику найстійкішу частину мо

4) активно використ розміщення коштів на р

5) збільшити коло мом функціонування;

6) активно застосов підвищення конкурентос

рахунках, залучення ко

ку різних видів дебетови

для оплати різноманітн

мулює їхніх власників д

7) застосовувати пе

банками різдвяних, від

Для банків такі методи

депозитів і стимулюють

8) активніше залуча

9) вітчизняним фі

рахунки і для іноземни

10) прискорити впро

ної системи безготівкови

11) розширити спек

паперами, надання ко

полісів тощо).

- 3) увести в практику залучення коштів клієнтів на ощадні вклади як найстійкішу частину мобілізованих банками ресурсів;
- 4) активно використовувати процентну політику як метод стимулювання розміщення коштів на різні види депозитів;
- 5) збільшити коло депозитних рахунків клієнтів із різноманітним режимом функціонування;
- 6) активно застосовувати комплексне обслуговування клієнтури як засіб підвищення конкурентоспроможності банку, що веде до зберігання коштів на рахунках, залучення коштів на депозити, впровадження у банківську практику різних видів дебетових і кредитних карток, які можуть використовуватися для оплати різноманітних товарів і послуг, отримання готівки тощо, що стимулює їхніх власників до розміщення коштів у банку;
- 7) застосовувати перспективні види вкладів, їх розширення (залучення банками різдвятих, відпускних, податкових та інших строкових вкладів). Для банків такі методи мобілізації бажані тим, що вони сприяють зростанню депозитів і стимулюють ощадливість вкладників;
- 8) активніше залучати кошти громадян України в іноземній валюті;
- 9) вітчизняним фінансово-кредитним установам доцільно відкривати рахунки і для іноземних громадян;
- 10) прискорити впровадження державної програми цілісної автоматизованої системи безготівкових розрахунків;
- 11) розширити спектр гравових послуг населенню (операції з цінними паперами, надання консультацій, оренда сейфів, оформлення страхових полісів тощо).